
STRATEGISCH VEILIGHEIDS- EN PREVENTIEPLAN 2014-2017 VAN DE STAD GENT

Tussen enerzijds :

de Staat vertegenwoordigd door de Minister van Binnenlandse Zaken, gevestigd in de Wetstraat 2 te 1000 Brussel, verder “de Staat” genoemd

En anderzijds :

De **stad Gent**, vertegenwoordigd door de Gemeenteraad, waarvoor optreden de Heer **Daniël Termont**, Burgemeester en de Heer **Paul Teerlinck**, Stadssecretaris, en die handelen in uitvoering van de zitting van de Gemeenteraad van ..... en die verder “de gemeente” worden genoemd,

Handelend in uitvoering van de beslissing van de Ministerraad van .....

Wordt afgesproken wat volgt :

ALGEMENE BEPALINGEN

---

1. Op basis van het strategisch veiligheids- en preventieplan en rekening houdend met de bepalingen in het Koninklijk Besluit en onder voorbehoud van de beschikbare kredieten, wordt een jaarlijks bedrag van **2.506.171,51 EUR** toegekend aan de Stad GENT.

Het bedrag van **2.428.119,29 EUR** wordt toegekend via het SVPP.

Het bedrag van **26.696,61 EUR** wordt toegekend via het bijkomend contingent gemeenschapswachten Activa 346.

Het bedrag van **51.355,61 EUR** wordt toegekend via het dispositief gemeenschapswachten Activa 90.

2. Dit strategische veiligheids- en preventieplan treedt in werking op 1 januari 2014 en eindigt op 31 december 2017.

3. De lokale overheden verbinden er zich toe de subsidies van de federale Staat zo doeltreffend en efficiënt mogelijk te besteden, conform de voorschriften van de besluiten van .... en op verzoek alle mogelijke uitleg over de aanwending van de subsidies te verstrekken. Zij aanvaarden iedere controle en zullen er hun medewerking aan verlenen.

Dispositief Coördinatie

Algemene doelstellingen.

Aanwending van het strategisch veiligheids- en preventieplan.

Tot stand brengen, bevorderen en besturen van een lokaal geïntegreerd en integraal preventiebeleid.

Strategische doelstelling1.

Een goede administratieve, logistieke en financiële werking van het plan en opvolging met de subsidiërende autoriteiten verzekeren.

Operationele doelstelling 1.1.

Het inpassen van het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan in de stedelijke budgettering en boekhouding.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017:

- De inkomsten en uitgaven i.h.k.v. het Strategisch Plan zijn correct opgenomen in de stedelijke budgettering en boekhouding.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Het correct opnemen van de inkomsten en uitgaven i.h.k.v. het Strategisch Plan in de stedelijke budgettering en boekhouding (Ja/Neen).

Operationele doelstelling 1.2

Het realiseren van de te verwerven SVP-subsidies.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017:

- De coördinatie realiseert minstens 90% van de maximaal te verwerven subsidie na afrekening.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Het bedrag van de uiteindelijk verworven subsidie / de maximaal te verwerven SVP-subsidie na de eerste afrekening.

Strategische doelstelling 2.

Een samenwerkingsverband tussen de verschillende lokale preventie-acties en een afstemming met de zonale politionele preventie verzekeren.

Operationele doelstelling 2.1

Het organiseren van de Stuurgroep Bestuurlijke Criminaliteitspreventie (SBC) als stuurcomité.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017:

- De SBC komt minimaal 6 maal per jaar samen.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Aantal vergaderingen van de Stuurgroep Bestuurlijke Criminaliteitspreventie per jaar.

Operationele doelstelling 2.2

Het engagement om op basis van signalen relevante thema's (fenomenen of methodieken) op te nemen.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017:

- Voor minstens 75% van de gesignaleerde thema's onderneemt LPV actie

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Aantal thema's waarrond LPV actie onderneemt / totaal aantal gesignaleerde thema's

Operationele doelstelling 2.3

Het deelnemen aan relevante bovenlokale netwerken

Te verwachten resultaten tegen eind 2017:

- LPV neemt voor minstens 75% deel aan overlegmomenten van relevante bovenlokale netwerken

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Aantal deelnames aan relevante bovenlokale netwerken (zoals VVSG netwerk preventieambtenaren, Belgisch Forum voor preventie en veiligheid in de steden, VAD, ...) / aantal overlegmomenten van de relevante bovenlokale netwerken.

Strategische doelstelling 3

Een permanent evaluatieproces van het plan verzekeren.

Operationele doelstelling 3.1

Het beantwoorden aan de evaluatieopdracht van de subsidiërende overheid

Verwachte resultaten tegen eind 2017:

- LPV beantwoordt voor 100% aan de evaluatie-opdracht van de subsidiërende overheid.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Mate waarin LPV beantwoordt aan de evaluatie-opdracht van de subsidiërende overheid.

Operationele doelstelling 3.2

Het actualiseren van de Lokale Veiligheidsdiagnostiek.

Verwachte resultaten tegen 2017:

- Over de vier jaar heen is elk thema in de Lokale Veiligheidsdiagnostiek geactualiseerd (100%).

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Aantal geactualiseerde thema's uit de Lokale Veiligheidsdiagnostiek / Aantal thema's in de Lokale Veiligheidsdiagnostiek.

Strategische doelstelling 4

Verzekeren van informatie naar de bevolking.

Operationele doelstelling 4.1

Het voorkomen van actuele problemen van overlast, vermogens- en persoonsdelicten door informatie, sensibilisatie en ontwikkeling van campagnes.

Te verwachten resultaten tegen 2017:

- Jaarlijks gaan minimum rond 10 verschillende fenomenen preventieacties door
- Jaarlijks gaan minimum 3 preventieacties t.a.v. jongeren door, evenwichtig verdeeld over overlast en criminaliteit
- Jaarlijks gaan minimum 5 preventieacties t.a.v. studenten door, evenwichtig verdeeld over overlast en criminaliteit
- Jaarlijks gaan minimum 2 preventieacties t.a.v. horecauitbaters of –bezoekers door, evenwichtig verdeeld over uitbaters en gebruikers
- Bij informatie, sensibilisatie en campagnes wordt actief gebruik gemaakt van sociale media (Ja/Neen)

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Aantal fenomenen ter preventie waarvan acties gevoerd worden
- Aantal acties tav jongeren
- Aantal acties tav studenten
- Aantal acties tav horecauitbaters of - bezoekers
- Het actief gebruik van sociale media (Ja/Neen)

Fenomeen 1: Inbraak

Beschrijving

Inbraken gaan gepaard met een individueel en direct slachtofferschap. Naast het soms aanzienlijke materiële verlies, komen bij slachtoffers en bij de in- of omwonenden niet zelden gevoelens van onveiligheid voor. Diefstallen in het algemeen en inbraken in het bijzonder kunnen voorkomen worden door goede gewoonten aan te nemen en een aantal organisatorische, fysische en eventueel elektronische maatregelen toe te passen. Door gericht uit te kijken naar verdachte situaties en onveilige toestanden te melden, draagt de bevolking bij tot een veiliger leefomgeving.

De strijd tegen inbraken blijft een van de prioriteiten van het nationaal veiligheidsplan 2012-2015. Diefstal in woning werd als prioriteit weerhouden in het zonaal veiligheidsplan van PZ Gent 2014-2017.

Het aantal geregistreerde eigendomsdelicten daalde **in 2012** van 20.961 naar 19.589 feiten – goed voor een daling van 1.372 feiten of 6,5% tegenover 2011. Het aantal diefstallen daalde van 16.117 naar 15.261 feiten – een daling van 856 feiten of 5,3%. Zowat 15,18 % van de door de politie Gent vastgestelde diefstallen maken een woninginbraak uit. **Het aantal woninginbraken is wel gestegen in 2012** van 2.232 naar 2.318 feiten, wat een stijging van 86 feiten of **3,9%** is. De stijging die wij vaststellen in Gent wijkt af van een sterkere nationale stijging. Dit kan misschien verklaard worden door de eerste resultaten van het project woninginbraken, die een betere preventiecampagne omvat en waarbij meerdere veelplegers van woninginbraken gevat werden.

Het aantal geregistreerde eigendomsdelicten daalde opnieuw **in 2013** van 19.413 naar 17.156 feiten – goed voor een daling van 2.257 feiten of 11,6% tegenover 2012. Het aantal diefstallen (waaronder autokraken, woninginbraken en zakkenrollerij) daalde van 14.995 naar 13.590 feiten – een daling van 1.405 feiten of 9,4%.

Het aantal woninginbraken is eveneens gedaald van 2.338 naar 1.994 feiten, een daling van 344 feiten of 14,7% tegenover 2012. De sterke daling die wij vaststellen in Gent wijkt af van de trend in het ruimere Arrondissement Gent: daar kent men een minder sterke daling. Dit kan vermoedelijk verklaard worden door de inspanningen in het kader van het Gentse project ‘Diefstallen In Woningen’, dat een uitgebreide preventiecampagne omvat én waarbij meerdere veelplegers van woninginbraken gevat werden. In 2013 werden 492 inbraken opgehelderd – dat zijn er een honderdtal meer dan in 2012. Wij durven stellen dat er een trendbreuk is ingezet voor diefstallen in woningen – gezien de grote negatieve impact van dergelijke feiten voor de slachtoffers is dat een bijzonder positief gegeven.

Met het wegvallen van de federale veiligheidsmonitor beschikken we niet over recente, officiële gegevens over het slachtofferschap van inbraak in Gent. De leefbaarheidsmonitor van de Stad Gent laat wel een stijging van het slachtofferschap van inbraak zien tussen 2003 en 2014 van 11,9% naar 25,4%. Met de stijging van geregistreerde politiecijfers tussen 2010 en 2012 in het achterhoofd zal deze **stijgende trend in het slachtofferschap van inbraak bij Gentse gezinnen** zich waarschijnlijk doorzetten.

Het verderzetten en vernieuwen van preventieve acties rond inbraak blijft dan een noodzaak. Het Bureau Politiezone Misdrijfpreventie binnen Politiezone Gent (BPM) maakt hier werk van.

In 2012 verschafte BPM 604 veiligheidsadviezen ten behoeve van inwoners en handelaars die hierom verzochten. Er werden 1.761 brieven verstuurd in het kader van de hercontactname met slachtoffers van inbraken (Hercosi-brieven), daarvan gingen 384 slachtoffers in op het aanbod om een advies op basis van de woning te laten uitvoeren.

Naar aanleiding van de grote (nationale) stijging van het aantal woninginbraken in 2011 besloot de Politiezone Gent om in 2012 een projectcoördinator 'diefstallen in woningen' (DIW) aan te stellen. De projectcoördinator moet alle acties binnen PZ omtrent woninginbraken in kaart brengen en voorstellen uitwerken om deze beter op elkaar af te stemmen. Naar aanleiding van analyses van de coördinator DIW of (vermoedens) van onveiligheidsgevoelens van buurtbewoners voert het Bureau Politiezone Misdrifpreventie **sinds oktober 2012 'Speeddpa'** uit in betrokken buurten. Bij een 'speeddpa' krijgen de bewoners van een buurt kort en snel een diefstal/inbraak-preventieadvies. In 2012 bezocht BPM 1.264 woningen in het kader van Speeddpa.

Eveneens start BPM in 2013 **verschillende acties om het aanbod van gratis diefstalpreventieadvies beter bekend te maken**. BPM stelt campagnemateriaal zoals brochures inbraakpreventie, sleutelhangers, verjaardagskalenders en affiches ter beschikking van de Dienst Wonen en de Woonwinkels. Vanaf september 2013 wordt aan het vergunningsdossier voor de goedgekeurde bouwvergunningen door de afdeling stedenbouwkundige vergunningen (dienst Stedenbouw) een, door de burgemeester ondertekende brief, toegevoegd omtrent het aanbod voor een gratis diefstalpreventieadvies voor (ver)bouwers. Op de website van de Stad Gent – pagina's over bouwen en verbouwen werd een link gelegd met website politiezone Gent – rubriek preventie en www.besafe.be.

Personen die toezicht 'Onbewaakte woonsten' aanvragen bij het korps krijgen voor ze op reis vertrekken en brief met tips om hun woning beter te beschermen tegen inbraak, tips om goederen te beschermen tijdens de reis en een aanbod voor een diefstalpreventieadvies + folder Check-list Vertrek (SLIV-FOD Binnenlandse Zaken). In het februari-nummer 2014 van het Stadsmagazine ten slotte verscheen het artikel 'De Drieminutenregel – diefstalpreventie'

Het BPM werkt ook samen met de dienst Lokale Preventie en Veiligheid en meer concreet, de studentenpreventiecoach bij de preventieactie 'Kot op Slot'. Deze actie sensibiliseert studenten om hun kot goed af te sluiten en geen waardevolle voorwerpen (notebooks) achter te laten op hun kot.

Algemene doelstelling.

Het voorkomen, aan het licht brengen en verminderen van **inbraak** en van eraan gerelateerde **onveiligheidsgevoelens**.

Strategische doelstelling.

Het verminderen van het **risicogedrag**.

Operationele doelstelling.

Het geven van adviezen over inbraakpreventie.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017 :

- Elk slachtoffer van een woninginbraak in Gent krijgt het aanbod van een technopreventief advies (100%).
- Jaarlijks worden gemiddeld 175 preventie-adviezen gegeven per voltijdse equivalent, afhankelijk van het totale aantal aanvragen per jaar.
- Jaarlijks organiseert men 20 speed-dpa acties.
- Er gaan jaarlijks 2 preventieve sensibiliseringsacties rond de problematiek van inbraken door.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- aantal slachtoffers van inbraak / aantal gecontacteerde slachtoffers van inbraak

- aantal uitgebrachte technopreventieve adviezen / aantal voltijds equivalenten
- aantal speeds-dpa acties per jaar
- aantal preventieve sensibiliseringsacties rond inbraak per jaar.

Fenomeen 2: Druggerelateerde maatschappelijke overlast

Beschrijving

Inleiding.

Zoals in elke Belgische grotere stad zorgen middelenmisbruik en verslaving soms voor de nodige problemen op het vlak van gezondheid, veiligheid en sociale cohesie. In de groep van gebruikers is er een segment van meer problematische en gemarginaliseerde gebruikers die enerzijds voor de meeste overlast zorgen en anderzijds op sociaal en gezondheidsniveau slecht scoren.

Het aanbod van categoriale drughulpverlening is in de Gentse regio steeds groot geweest; private organisaties zoals De Sleutel en De Kiem zijn al enkele decennia gevestigde waarden in het netwerk van verslavingszorg. In de periode 1990-1995 is er een verhoogde politieke aandacht voor de drugproblematiek en zien we een aantal federale impulsen die via verschillende kanalen, o.a. de veiligheids- en preventiecontracten, nieuwe initiatieven lanceren of bestaande werkingen versterken. Vooral laagdrempelige initiatieven en drugpreventie kregen hierbij de nodige aandacht.

In de daaropvolgende periode gaat de aandacht steeds meer naar samenwerking tussen de verschillende betrokken sectoren.

De laatste jaren zien we vooral een verdere verbreding van de samenwerkingsverbanden m.b.t. het lokale drugbeleid. Het intersectorale werken komt dus steeds meer uit de verf.

Recente omgevingsdata.

De geregistreerde criminaliteit in Gent is in 2012 gedaald met 7,8% tegenover 2011. Het aantal vastgestelde strafbare feiten daalde met 2.863 feiten. Binnen de geregistreerde strafbare feiten namen eigendomsdelicten, persoonsdelicten en milieudelicten af, **terwijl de drugsdelicten toenamen.**

De **drugsdelicten** nemen 5.5% van alle strafbare feiten voor hun rekening. De drugsdelicten daalden in 2010 en kenden in 2011 en 2012 een stijging tot 1894 geregistreerde feiten. Binnen deze hoofdcategory is de stijging bijna volledig toe te schrijven aan de stijging binnen de subcategory druggebruik/drugsbezit. De aanpak van de acties Strop en het Overlastteam, met hun specifieke oriëntatie naar overlast – waaronder drugsdelicten eveneens begrepen worden – levert resultaten op.

	2009		2010		2011		2012		vgj 2009-2010	vgj 2010-2011	vgj 2011-2012
1.3. DRUGSDELICTEN	1014	3,0%	928	2,7%	1205	3,3%	1894	5,5%	-86	277	689
Druggebruik/drugsbezit	806	79,5%	677	73,0%	959	79,6%	1674	88,4%	-129	282	715
Drugshandel	155	15,3%	162	17,5%	169	14,0%	152	8,0%	7	7	-17
Drugsteelt	16	1,6%	14	1,5%	19	1,6%	12	0,6%	-2	5	-7
Andere	37	3,6%	75	8,1%	58	4,8%	56	3,0%	38	-17	-2

De geregistreerde criminaliteit in Gent is in 2013 met 9,7% gedaald tegenover 2012. De Politie Gent telde 3.275 strafbare feiten minder. Eigendomsdelicten, persoonsdelicten en milieudelicten daalden, terwijl **opnieuw de door de politie vastgestelde drugsdelicten toenamen.**

De drugsdelicten zijn van 1.834 naar 2.055 met 221 feiten of 12,1% gestegen. Binnen die categorie zorgen het bezit en het gebruik voor een stijging van 10,9% en drugshandel voor een forse stijging van 41,4%. De aanpak van het Team Drugs, de STROP-acties en de controles van het Overlastteam leveren duidelijk resultaten op. In de marge dient gezegd dat deze cijfers vooral de politionele aandacht voor dit fenomeen belichten en niet zozeer een maatschappelijk tendens van meer of minder druggebruik.

Self report studies geven een bredere kijk op dit fenomeen. Dankzij **de Gentse lokale gezondheidsmonitor 2012** hebben we een zicht op het gedrag van de Gentenaar inzake alcohol- en druggebruik.

Deze gezondheidsmonitor van 2012 toont aan dat 17% van de Gentenaars nooit **alcohol** drinkt en 10,6% dit dagelijks doet. De consumptie van alcohol in Gent hangt samen met verschillende socio-demografische kenmerken. Mannen drinken vaker dan vrouwen en naarmate de leeftijd stijgt, stijgt ook de frequentie van alcoholgebruik. Afkomst speelt ook een rol: Belgen en mensen van wie beide ouders Belg zijn drinken vaker dan mensen met een andere nationaliteit.

Ongeveer 16% van zowel de mannen als vrouwen drinken meer dan het maximaal aantal eenheden per week voor aanvaardbaar alcoholgebruik (21 eenheden voor mannen en 14 voor vrouwen). Bij mannen ligt de piek van het alcoholgebruik tussen 25 en 34 jaar en 45 en 64 jaar, vrouwen drinken het meest als ze tussen 45 en 54 jaar oud zijn. Net geen 5% van zowel de mannen als de vrouwen loopt het risico op problematisch alcoholgebruik. Dit hangt onder andere samen met het feit dat 4% van de Gentenaren meer dan 2 keer per week aan 'bingedrinken' doet (meer dan 6 eenheden per gelegenheid). Jongeren van 15 tot 24, en dan vooral jongens, zijn hierbij een belangrijke risicogroep.

Wat **illegale middelen** betreft leiden we uit de gezondheidsmonitor af dat 6,7% van de Gentenaars een actief gebruiker van cannabis is, dit zijn voornamelijk mannen in de leeftijdscategorie tussen 15 en 34 jaar. Het hoofdproduct van gebruikers die in de hulpverlening terecht komen is vooral heroïne, naast cocaïne en cannabis (dit laatste dan vooral bij jongere gebruikers met een beginnende problematiek).

De maatschappelijk kost van vooral alcoholgebruik maar ook illegaal druggebruik is hoog.

Problematische alcoholgebruikers zijn vooral te vinden in de leeftijdsgroep 45-65 jaar waarbij zeker de negatieve effecten op de individuele gezondheid van belang zijn. Bij jongeren is het excessief alcoholgebruik tijdens bepaalde gelegenheden een aandachtspunt. Negatieve gevolgen zijn openbare dronkenschap, overlast en agressie. Hoe frequenter het excessief drankgebruik, hoe meer kans op een alcoholproblematiek op latere leeftijd.

Het spreekt voor zich dat geregeld illegaal druggebruik negatieve effecten heeft op de gezondheid van de gebruiker. Bij gebruikers die een verslavingsproblematiek ontwikkelen, is er eveneens een **negatieve spiraal op heel wat levensdomeinen, ook op het vlak van overlast** en criminaliteit.

Verscheidene acties uit het verleden bewijzen dat het kort op de bal spelen vanuit een integrale aanpak zijn vruchten afwerpt. Een stijging van dealactiviteiten en openbaar gebruik in de wijk Brugse Poort werd op basis van een integrale aanpak gecounterd: politie, justitie, gemeenschapswacht, straathoekwerk en de drughulpverlening hebben hier toen elk vanuit hun deskundigheid extra op ingezet met snel resultaat. Eveneens op de site van de Leiekaai en sommige sites in de wijk Rabot is op deze manier met succes gewerkt.

In **recreatieve settings** zorgen alcohol- en druggebruik op evenementen eveneens voor risico's. Al een aantal jaren ondersteunt de stad Gent organisatoren zoals bij 'I Love Techno' om een beleid te voeren met de **focus op veilig en gezond uitgaan**. Dankzij een positieve benadering binnen het 'Quality Nights' concept zijn heel wat organisatoren bereid om hier de nodige inspanningen voor te doen.

Tot slot getuigen veldwerkers uit verschillende sectoren over een groep van **problematische druggebruikers die door een multiproblematiek extra kwetsbaar** zijn. Bij heel wat van deze gebruikers is het 'overleven' meer een thema dan het druggebruik op zich. Bovendien is er dikwijls sprake van een mentale beperking of zelfs dubbele diagnose (waar er naast verslaving een ernstige psychiatrische stoornis aanwezig is).

Deze groep heeft nauwelijks of geen binding met de maatschappij. Buurtbewoners zien hen vooral als plegers van overlast en criminele feiten. Door de complexe problematiek die deze groep kenmerkt, is het moeilijk hen te bereiken, laat staan mee te krijgen in een gepast zorg- of arbeidstraject. Vaak blijkt het te gaan om 'uitvallers' en/of 'afhakers' bij deze zorg- of arbeidstrajecten. De term 'zorgwekkende zorgvermijders' is op hen van toepassing. Naast de reguliere hulpverlening is er hiervoor in onze regio een aanvullend, laagdrempelig aanbod nodig.

Het lokale drugoverleg in Gent van 1998 tot 2014.

De oprichting van de stuurgroep voor de drugcoördinatie in 1998 (nadien stuurgroep drugbeleid) kan als een belangrijke eerste stap in het Gentse intersectorale overleg worden gezien. Deze stuurgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van sectoren die een aandeel hebben in de uitvoering van het Gentse drugbeleid (zoals politie, parket, preventie, straathoekwerk en drughulpverlening). In 2000 werd de eerste intentieverklaring en het drugbeleidsplan (uitgewerkt door de stuurgroep) goedgekeurd door de gemeenteraad.

In de daaropvolgende 10 jaar wordt het beleid uitgevoerd via een bottom-up aanpak. De stuurgroep brengt de lokale noden in kaart, betreft het werkveld o.a. via open vergaderingen en thematische werkgroepen en kiest prioriteiten. Verder is alcoholmisbruik sinds 2010 een thema waar veel aandacht aan wordt besteed. Na 2 meer generieke campagnes, wordt sinds 2013 gewerkt naar een aantal gerichte thema's, vooral in samenwerking met de Gezondheidsdienst.

De stuurgroep drugbeleid ontwerpt eind 2012 een 'Drugbeleidsplan 2013-2018 Stad Gent' waarbij de concrete actiepunten op een Open Vergadering Drugbeleid begin 2013 door het werkveld worden ingevuld. De focus van het lokale Gentse drugbeleid ligt dus momenteel op het uitvoeren van deze actiepunten.

Het drugbeleid in Gent streeft een **integrale aanpak** na. Het drugfenomeen is multidimensioneel en grijpt in op diverse domeinen. Zodoende worden verschillende beleidssectoren betrokken. De sectoren en actoren die bij een integraal drugbeleid nodig zijn, worden ook effectief betrokken bij het beleid. **Samenwerking en afstemming** zijn in dit beleid dus sleutelwoorden. Naast een categoriaal beleid is ook een inclusief beleid in de reguliere sectoren nodig.

De pijlers van het Gentse drugbeleid zijn preventie, zorg/curatie en repressie/handhaving. Ook vroeginterventie en harm reduction vallen hieronder. Bij een drugbeleid dat integraal wil zijn, is er een gezond evenwicht tussen deze pijlers.

Preventie kan universeel, selectief of geïndiceerd zijn. Universele preventie is gericht op (groepen uit) de algemene bevolking zonder een specifieke risicofactor. Selectieve preventie richt zich op groepen die een hoger risico lopen op problematisch gebruik. Geïndiceerde preventie tenslotte richt zich tot personen die de eerste signalen vertonen van probleemontwikkeling maar nog niet 'verslaafd' zijn.

Bij een integrale aanpak van de drugproblematiek is eveneens een brede waaier van **zorg** nodig. Van laagdrempelige (MSOC) of kortdurende interventies (crisisopvang) tot intensieve langdurende zorg (drugvrije therapeutische gemeenschap). Zorg op maat en zorgcontinuïteit moeten centraal staan.

Bij problematische gebruikers gaat het middelengebruik meestal gepaard met problemen op andere levensdomeinen zoals werk, justitie, familie, gezondheid, etc. Vanuit het zorgaanbod moet er aandacht zijn voor al deze aspecten om de kans op slagen te verhogen. Samenwerking tussen specifieke drughulpverlening en andere vormen van hulpverlening is dus noodzakelijk (bv. sociale activering).

Bij een integraal drugbeleid is **strafrecht het ultimum remedium** maar het speelt wel een belangrijke rol. Een integraal beleid impliceert namelijk dat zowel naar de vraagzijde als naar de aanbodzijde wordt gewerkt. Voor feiten gepleegd door gebruikers wordt vanuit justitie steeds meer naar de onderliggende problematiek gekeken. Het spreekt voor zich dat als je de achterliggende reden van de feiten aanpakt, dus de verslaving, de feiten zich niet meer zullen herhalen. Vandaar dat justitie steeds meer druggebruikers binnen een juridisch kader verplicht om naar de drughulpverlening te gaan of alleszins stappen hiernaar te ondernemen.

Initiatieven als 'Proefzorg' en de 'drugbehandelingskamer' spelen hierin een belangrijke rol. We willen vanuit Gent deze aanpak verder ondersteunen. Een oplossingsgerichte aanpak staat hier centraal.

Voorwaarde hiervoor is wel dat het zorgcircuit voldoende is uitgebouwd. Naast de lokale en provinciale overheid heeft vooral de Vlaamse en federale regering hierin een grote verantwoordelijkheid.

Ook de **bestrijding van drugoverlast moet op maat gebeuren**. De aanpak kan verschillende elementen bevatten naargelang het type overlast. Het spreekt voor zich dat wat de aanbodzijde betreft, productie van drugs en grootschalige teelt van cannabisplanten, invoer en handel in georganiseerd verband alsook handel uit winstbejag prioritair zijn voor parket en politie en uitsluitend repressief worden aangepakt.

Toekomstig drugbeleid: speerpunten.

Op de bovenstaande pijlers wordt momenteel al gewerkt in onze stad, soms structureel, soms op een eerder projectmatige basis. Een integrale aanpak vanuit deze verschillende invalshoeken moet verder worden gezet. Rekening houdend met bestaande hiaten en de noden en behoeften die we momenteel kunnen identificeren, willen we eveneens inzetten op de hierna opgesomde zogenaamde ‘speerpunten’ in die zin dat het thema’s zijn waar we extra aandacht aan willen geven.

1. Gezondheidsbevordering van druggebruikers – harm reduction
2. Sociale activering en arbeidsactivering van druggebruikers
3. Bestrijding drugoverlast
4. Aandacht voor dubbele diagnose – psychiatrische problematiek
5. Alcoholbeleid
6. Veilig en gezond uitgaan
7. Gerichtte preventie / vroeginterventie / opvoedingsondersteuning naar minder bereikte groepen

Voor deze 7 speerpunten werden 51 actiepunten geformuleerd die de concrete basis vormen van het uitvoeren van het Gentse drugbeleid in de komende periode.

Algemene doelstelling.

Het voorkomen, aan het licht brengen en verminderen van **druggerelateerde maatschappelijke overlast** en/of van eraan gerelateerde onveiligheidsgevoelens.

Strategische doelstelling .

Een geïntegreerde en integrale aanpak bevorderen.

Operationele doelstelling 1.

Het uitwerken en regisseren van een geïntegreerde probleemaanpak volgens een evenwichtig driesporenbeleid, met bijzondere **inzet op drugs** en alcohol.

Te verwachten resultaten tegen 2017:

- Jaarlijks is minstens in 15 actiepunten van het drugsbeleidsplan actief gewerkt.
- Jaarlijks zijn minstens 5 nieuwe actiepunten van het drugsbeleidsplan gerealiseerd.
- Op elke Stuurgroep Drugbeleid is elke relevante sector vertegenwoordigd
- De verhouding tussen preventieve, curatieve en repressieve actiepunten van het drugbeleidsplan waarin jaarlijks gewerkt wordt, stemt overeen met de verhouding ervan in het drugbeleidsplan

Indicatoren vanaf 2014:

- Aantal actiepunten van het drugsbeleidsplan waarin per jaar actief gewerkt is ($N \geq 15$).
- Aantal nieuwe actiepunten van het drugsbeleidsplan die in het jaar gerealiseerd zijn ($N \geq 5$)
- Op elke Stuurgroep Drugbeleid is er een vertegenwoordiger van de sectoren preventie, repressie, categoriale zorg, algemene zorg en regie/bestuur (Ja/Neen).
- Jaarlijkse verhouding tussen preventieve, curatieve en repressieve actiepunten / verhouding in het drugsbeleidsplan.

Operationele doelstelling 2

Het organiseren van **een laagdrempelige basisactivering** binnen een integrale aanpak.

Te verwachten resultaten tegen 2017:

- Er is een gedragen projectomschrijving voor laagdrempelige basisactivering tegen 31/12/2014.

Indicatoren vanaf 2014:

- De projectomschrijving voor laagdrempelige basisactivering is beschikbaar voor de leden van de stuurgroep drugbeleid tegen 31/12/2014 (Ja/Neen).

Operationele doelstelling 3.

Het drempelverlagend werken naar langdurige, ernstige heroïnegebruikers met een hoge mate van marginalisering en een multiproblematiek binnen een integrale aanpak **tot en met 31 december 2014.**

Te verwachten resultaten tegen eind 2014 :

- Het Psycho-Sociaal Team van het MSOC (PST) werkt drempelverlagend met een gemiddelde van 50 openingsuren per week en met een gemiddelde van 2000 contacturen en 100 nieuwe intakes per jaar.
- Het PST werkt voor meer dan 80% met langdurige, ernstige heroïnegebruikers met een hoge mate van marginalisering en een multiproblematiek.
- Het PST is ingebed in het regionale (al dan niet drugspecifieke) netwerk met gemiddeld meer dan 30 meetings per jaar.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Aantal openingsuren per week (52).
- Aantal contacturen per werkdag (7 tot 8 en twee uur op zaterdagvoormiddag).
- Aantal nieuwe intakes per FTE per jaar.
- Aantal langdurige drugverslaafden / totaal aantal cliënten
- Het PST werkt samen met het algemeen welzijnswerk, alle psychiatrische ziekenhuizen met units voor drugverslaafden in de regio, alle algemene ziekenhuizen in de regio, straathoekwerk en alle initiatieven van specifieke drughulpverlening en neemt deel aan alle overlegstructuren die in de regio opgebouwd zijn in het kader van drughulpverlening.

Operationele doelstelling 4.

Het realiseren van een laagdrempelige **outreachfunctie** naar druggebruikers binnen een integrale aanpak **tot en met 31 december 2014.**

Te verwachten resultaten tegen eind 2014 :

- Minimum 50% van de begeleidingstrajecten zijn gerealiseerd in samenwerking met andere partners binnen een integrale aanpak.
- De outreachfunctie is een structurele partner in het cliëntgebonden overleg (COD waarin de Gentse voorzieningen in de hulpverlening samenkomen) en in het stedelijke overleg Drugs: ja/nee.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014

- Aantal begeleidingstrajecten waarbij verschillende partners betrokken zijn / aantal begeleidingstrajecten.
- Mate van deelname aan structureel en individueel overleg binnen het lokaal drugbeleid Gent.

Operationele doelstelling 5

Het realiseren van een laagdrempelige **onthaalfunctie** naar druggebruikers binnen een integrale aanpak **tot en met 30 juni 2014.**

Te verwachten resultaten tegen midden 2014 :

- De onthaalfunctie regelt snel een eerste oriëntatiegesprek na een aanmelding: de tijdsduur tussen aanmelding en een eerste gesprek is maximum 7 dagen.
- De onthaalfunctie is breed en de cliënten die op meer dan één leefgebied hulp vragen kunnen er terecht.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Gemiddelde tijdsduur tussen aanmelding en eerste oriëntatiegesprek.
- Aantal levensdomeinen waarop de begeleiding van het centrum hulp nodig acht

Operationele doelstelling 6

Het organiseren van een **vroeginterventie-aanbod** voor risicojongeren **tot en met 30 juni 2014**.

Te verwachten resultaten tegen midden 2014 :

- Bij minstens de helft van de binnen de vroeginterventie begeleide jongeren wordt een evolutie van minimaal één stap in het denken in het kader van het gedragsveranderingsmodel van Prochaska en DiClemente (voorbeschouwing – beschouwing – beslissing – actie – consolidatie) gerealiseerd (≥ 50 %).
- Minstens de helft van de begeleide ouders geeft een verhoogde handelingsbekwaamheid aan ten gevolge van de verstrekte begeleiding (≥ 50 %)

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Het al dan niet realiseren van een evolutie in het denken van de binnen de via vroeginterventie begeleide jongeren, in het kader van het gedragsveranderingsmodel van Prochaska en DiClemente (voorbeschouwing – beschouwing – beslissing – actie – consolidatie)
- Percentage begeleide ouders die een verhoogde handelingsbekwaamheid aangeven ten gevolge van de verstrekte begeleiding

Fenomeen 3: Sociale overlast

Beschrijving

Het fenomeen **sociale overlast** verwijst naar *factoren van het stadsleven waarvan de openbare uiting leidt tot een onveiligheidsgevoel en zich vertaalt in milieubederf en een achteruitgang van het sociale weefsel (MB van 24/12/13 tot bepaling van de indienings-, opvolgings- en evaluatievoorwaarden en tot bepaling van de toekennings-, aanwendings- en controlevoorwaarden van de financiële toelage van de strategische veiligheids- en preventieplannen 2014-2017, BS 31/12/13).*

Twee basisfactoren van het Gentse stadsleven houden zowel de beloftes in van verrijking en vernieuwing als de risico's van spanningen en conflicten.

Ten eerste vervult Gent, op een beperkte ruimte en op hetzelfde moment, verschillende stedelijke functies zoals wonen, werken en studeren, cultuur en ontspanning. **Deze beperkte stedelijke ruimte komt steeds meer en meer onder druk te staan.** Enerzijds zijn er meer Gentenaars, want Gent verjongt, vergriest en verkleurt. Anderzijds fungeert Gent sterker en sterker als aantrekkingspool voor niet-Gentenaars als het op werken, studeren, cultuur en ontspanning aankomt.

Ten tweede kent Gent **een groeiende diversiteit** aan sociale groepen en mensen. De verschillen tussen groepen en individuen zijn duidelijker in de stad. Verschillen, het niet-gelijk zijn, schuift ook in Gent verschillende soorten ongelijkheden naar voor. Inkomen, armoede, werk, werkloosheid, sociale bijstand, leefloon en levensminimum kennen in Gent een ongelijke verdeling, gelinkt aan demografische kenmerken of opleidingsniveau. De laatste jaren stelt men **een groeiende ongelijkheid** vast op het vlak van onderwijs, werk en gezondheid.

Het samenleven van verschillende groepen biedt niet alleen vele kansen, doch brengt ook reële spanningen met zich mee. Deze spanningen in de Gentse woonbuurten worden soms aangewakkerd door enkele maatschappelijke trends zoals individualisering en een verzwakkend sociaal weefsel. Hierbij praten groepen of mensen nauwelijks met elkaar, kennen ze elkaar niet en respecteren ze elkaars grenzen niet. Deze spanningen komen dan eerst en vooral **tot uiting in klachten rond allerhande situaties**, onder de noemer "**overlast**". Met deze vele vormen van overlast blijkt een vaag, algemeen **onveiligheidsgevoelen** samen te hangen. Deze klachten rond allerhande vormen van overlast zijn dan zichtbare tekenen van **spanningen of conflicten tussen sociale groepen om stedelijke ruimte en stedelijke functies.**

Zowel de resultaten uit verschillende edities van de Leefbaarheidsmonitor in Gent (2003, 2006 en 2010), als de uiteenlopende praktijkervaringen in de preventieprojecten van het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan (2007-2013), hebben het besef doen groeien dat een **groot deel van de onveiligheidsgevoelens samenhangen met de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.**

Allerlei zichtbare (en hoorbare) tekenen van buurtverval, zoals zwerfvuil, wildplassen, sluikeffichage, graffiti, vernielingen, verkrotting en diverse vormen van geluidsoverlast roepen gevoelens van onveiligheid op. Deze gevoelens van onveiligheid worden soms versterkt door een ervaren onvermogen om er iets aan te doen. Wie in een propere woonomgeving woont, voelt zich beter in zijn vel. Visuele hinder en geurhinder staan een betere leefkwaliteit in de weg en dragen zelfs bij tot een algemeen gevoel van onveiligheid. Problemen als graffiti, wildplakken en geluidsoverlast komen meer voor in de binnenstad dan in de aandachtswijken. Sluikstorten, zwerfvuil en verkrotting zijn daarentegen meer problematisch in de aandachtswijken.

Omgevingsanalyses en hun cijfers voor Gent tonen aan dat het inzetten op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving broodnodig blijft.

Uit de Stadsmonitor 2011 blijkt dat 40% van de inwoners van de dertien centrumsteden last heeft van **lawaaihinder**. In alle steden is de voornaamste bron van overlast het verkeer, gevolgd door burenlawaai en andere vormen van lawaai. In Antwerpen, Aalst, **Gent** en Sint-Niklaas heeft meer dan

40% van de inwoners last van geluidsoverlast. In de andere steden is dit aandeel minder groot. Een op de drie Gentenaars gaf aan de afgelopen maand last te hebben van geluidshinder door verkeer. Uit modelleringen bleek dat het aandeel inwoners dat blootgesteld wordt aan hinderlijk weg – en spoorweglawaai overdag 24% bedraagt, 's nachts is dat 21% .

Naast de geluidshinder veroorzaakt door verkeer zijn er nog andere belangrijke oorzaken, zoals geluidsoverlast veroorzaakt door burens, evenementen, horeca of bedrijvigheid.

Andere veelvoorkomende milieuhinder gaat **over sluikstorten en zwerfvuil**. Uit de Stadsmonitor 2011 bleek dat 32,3% van de Gentenaars (zeer) vaak antwoordde op de vraag of ze afgelopen maand last ondervond van sluikstorten/zwerfvuil in de buurt. Onder de dertien centrumsteden zijn **Gent**, Antwerpen en Turnhout koplopers qua aandeel inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van zwerfvuil/sluikstort in de buurt. Een opgemerkte evolutie is de sterke stijging van het tonnage opgehaalde sluikstorten in Gent, voor 2001 bedroeg die 290 ton, voor 2012 liep dat op tot 533 ton. Ramingen geven aan dat dit voor 2013 nog hoger zal liggen.

Eén op tien van de Gentenaars geeft aan (zeer) vaak last te hebben van **geurhinder** de afgelopen maand. De belangrijkste bronnen van geurhinder zijn horeca en handel, burens, KMO en industrie. Ook hier scoort Gent gemiddeld hoger dan het gemiddelde voor de 13 centrumsteden.

Over de jaren heen meldt de Leefbaarheidsmonitor (2003, 2006, 2010, 2014) dezelfde top drie van meest storende elementen in de buurt, namelijk **zwerfvuil/sluikstorten, lawaai door verkeer en hondenpoep**.

De milieudelicten, geregistreerd door politie, kennen in 2012 wel een sterke daling (-1.748 feiten) tot 916 feiten. Meer bepaald de registraties inzake geluidshinder kennen een markante daling in 2012 met maar liefst 1.460 feiten.

	2009		2010		2011		2012		vgl 2009-2010	vgl 2010-2011	vgl 2011-2012
1.4. MILIEUDELICTEN	2705	7,9%	3098	8,9%	2664	7,3%	916	2,7%	393	-434	-1748
Dierenproblematiek	56	2,1%	38	1,2%	31	1,2%	40	4,4%	-18	-7	9
Afvalproblematiek	267	9,9%	415	13,4%	489	18,4%	190	20,7%	148	74	-299
Geluidshinder	2342	86,6%	2613	84,3%	2126	79,8%	666	72,7%	271	-487	-1460
Waterverontreiniging	7	0,3%	8	0,3%	8	0,3%	10	1,1%	1	0	2
Restcategorie (luchtruim,....)	33	1,2%	24	0,8%	10	0,4%	10	1,1%	-9	-14	0

De interpretatie van de gegevens dient echter met de nodige omzichtigheid te verlopen. Zo is er het gewijzigde registratiesysteem waarbij nu enkel en alleen de positieve vaststellingen van geluidshinder resulteren in een afhandeling en het gegeven dat deze feiten meer en meer als GAS-pv worden geregistreerd en dus **niet langer binnen deze registratie worden opgenomen maar binnen de GAS-registraties**. Binnen geluidshinder is het merendeel van de registraties op conto te schrijven van de feiten nachtlawaai.

Wat betreft die **GAS-registraties** zien we een constante stijging tussen 2009 en 2012. In 2012 wordt volgende top vijf teruggevonden, namelijk **wildplassen, 'boomcars' (of te luide muziek in de wagen), sluikstorten, nachtlawaai en honden zonder leiband**.

Een aantal **acties binnen het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan** werken expliciet aan het verbeteren van de kwaliteit van de fysieke omgeving.

Dagelijks zijn 20 **gemeenschapswachten** werkzaam in de straten van Gent. Hun aanwezigheid op straat combineren zij met doelgerichte acties. Dagelijks verzorgen zij gericht toezicht binnen lopende preventieacties (bvb in parken en op speelpleinen, in winkelstraten en op markten, in de openbare bibliotheek, op plaatsen waar gehandicapten mogen parkeren of plaatsen waar katten mogen gevoederd worden, zowel rond sluikstorten als rond inbraakpreventie). Dagelijks werken zij mee aan sensibiliseringsacties (zoals het aanspreken van mensen rond gebruik hondentoiletten, rond correct aanbieden van huisvuil, rond gebruik van vuurwerk, rond het sneeuw- en ijsvrijmaken van voetpad, rond preventie van autokraak, nachtlawaai bij kotfuiwen, ...). Maandelijks realiseren zij enkele informatieacties (verspreiden brieven, flyers, affiches) telkens gelinkt aan de preventie-opdracht.

Nog in 2013 geven de gemeenschapswachten 30.941 meldingen door aan 147 verschillende bevoegde diensten. De meeste meldingen betreffen foutief aangeboden afval (23.334), technische mankementen aan de straat, straatmeubilair of straatverlichting (6.128) en hinderlijke inname van de openbare weg (1.113).

Op het openbaar vervoer in Gent nemen **de lijnspotters** de taken van de gemeenschapswachten waar. Zij verzorgen er het toezicht, doen meldingen en sensibiliseren rond storend gedrag op bus of tram. In 2013 registreren zij 2.051 specifieke situaties. De meeste feiten gaan over storend gedrag (849), graffiti (611) en technische mankementen (539). Verder geven zij dagelijks informatie door aan tram- en busgebruikers, in het bijzonder bij onderbreking van de gewone dienstregeling naar aanleiding van werken, een ongeval of een evenement.

Tot slot voert **het team gemeenschapswacht-vaststellers** binnen de Dienst Gemeenschapswachten gerichte acties uit rond overtredingen van de GAS-reglementen in Gent. In samenwerking met de politie focussen zij op afval (lees: sluikestorten, zwerfvuil, verkeerd aangeboden afval) en maken zij bestuurlijke verslagen (BV) op. In 2013 maken zij 674 bestuurlijke verslagen op. Zes op de tien ervan gaan over afval. Bijna twee op tien van hun BV's betreffen wildplakken en ongeveer één op tien maken zij op bij over overtredingen met dieren (meestal loslopende honden).

De Dienst Gemeenschapswachten draagt zo bij tot het realiseren van het Gents **drieporenbeleid met preventie, curatie en sanctie**.

Eveneens het **graffiti-verwijderingsteam** werkt mee aan dit driesporenbeleid. In 2013 is het team actief in 16 van de 25 Gentse wijken. Zij verwijderen er zelfklevers, wildgeplakte affiches en uiteraard de ongewenste graffiti. Mooie legale graffiti is met verschillende succesvolle acties gepromoot, waaronder de 10de graffiti-jam in de Tertzweil-tunnel (Gentbrugge-Moscou). In een aantal zones waar het team actief is, hangen borden voor legale aanplak. Minimum 2 maal per maand verwijdert het team de wildplak in de zones waar ze actief zijn. Minstens twee maal per jaar verwijdert het team stickers in de meest vervuilde straten van de zones waar ze actief zijn.

Omgevingsanalyses tonen aan dat **leefbaarheid en veiligheid hand in hand** gaan. Volgens de Leefbaarheidsmonitor 2014 (enquêteafname in 2013) voelen bijna acht op de tien Gentenaars of 78 % zich altijd of meestal veilig in de buurt waar zij wonen. Een zelfde resultaat gaf de Leefbaarheidsmonitor 2010 al. We zien echter een belangrijke verschuiving: in 2013 geven veel meer respondenten aan zich 'meestal' veilig te voelen in de buurt (51%) in verhouding tot het zich 'altijd' veilig voelen in de buurt (27%). Verder voelt 17% zich "soms wel, soms niet" veilig in zijn/haar buurt. Tot slot voelt 5% zich "meestal niet/nooit" veilig in de buurt waar hij/zij woont. Dit laatste ligt eveneens in lijn van de voorbije edities (2006-2010) en blijft een sterke daling ten opzichte van 2002, toen zich ongeveer één op zeven Gentenaars altijd of vaak onveilig voelde. Daarmee onderscheidt Gent zich sterk van de andere grootsteden.

Het **aanwezige subjectieve veiligheidsgevoel** in Gent leeft minder sterk uitgesproken in het stadsdeel Gent Centrum Rand of anders gezegd in de aandachtswijken. Slechts 22% voelt er zich altijd veilig tegenover 27% voor totaal Gent. Socio-demografisch bekeken geeft de Leefbaarheidsmonitor 2014 volgende vaststellingen mee rond het subjectieve veiligheidsgevoel:

- Vrouwen voelen zich minder vaak 'altijd' veilig in de buurt dan mannen
- In zeer beperkte mate blijkt dat hoe jonger de respondenten, hoe veiliger men zich voelt in de buurt.
- Belgen en niet-Belgen verschillen niet van elkaar in de mate waarin ze zich veilig voelen
- Hoe hoger het diploma van de respondent, hoe hoger het veiligheidsgevoel
- Wie het gemakkelijk heeft om rond te komen en/of een hoger inkomen heeft voelt zich veiliger
- Respondenten met een vaste job voelen zich veiliger dan respondenten zonder betaalde job. De bedienden voelen zich significant veiliger dan de arbeid(st)ers en de zelfstandigen.

Ook het subjectieve veiligheidsgevoel blijkt dus in Gent ongelijk verdeeld. Het verbeteren van het veiligheidsgevoel en werk maken van de verschillen hierin is één van de hoofddoelstellingen van het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan. Al jaren kiest de stad Gent hierbij voor het **versterken van de**

sociale integratie van specifieke doelgroepen (cfr doelstelling Veiligheidscontracten 1993-2006) en het **verhogen van de sociale cohesie**. Een recente analyse van de veiligheidsgevoelens in Gent op basis van de Leefbaarheidsmonitor bevestigt dit spoor.

“In overeenstemming met eerdere studies vinden we dat de veiligheidsgevoelens van personen beïnvloed worden door hun sociaal kapitaal en de houding die ze er op na houden ten opzichte van diversiteit. Meer bepaald vinden we terug dat mensen die een hogere sociale cohesie rapporteren zich veiliger voelen. Daarnaast zien we dat zowel individuen die een negatieve, als eerder neutrale houding vertonen ten opzichte van diversiteit meer kans hebben zich onveilig te voelen dan personen met een positieve ingesteldheid.(...) Ten tweede zien we dat integratie ervoor zorgt dat het effect van het aandeel ECM binnen een buurt kleiner wordt. Hoe meer inwoners zich identificeren met hun buurt, hoe minder het aandeel ECM (etnisch culturele minderheden) een invloed heeft op de veiligheidsgevoelens van mensen. Dit is van belang omdat het aantoont dat wanneer mensen zich goed voelen in hun omgeving de confrontatie met diversiteit als minder bedreigend wordt ervaren. Opmerkelijk is dat dit effect uitgaat van integratie en niet van sociale cohesie zoals op basis van de literatuur werd verwacht. We merken dat het positieve effect van sociaal kapitaal op veiligheidsgevoelens kleiner wordt als mensen in buurten wonen waar de aanwezigheid van diversiteit groter is.(...) We haalden hierboven immers al aan dat integratie wel mediërende invloed heeft op de relatie tussen de aanwezigheid van ECM en veiligheidsgevoelens.” (Lise Hanssens, Samen veilig: de kracht van sociaal kapitaal. Een onderzoek naar het veiligheidsgevoel van de Gentse inwoners, Masterproef Sociologie, UGent, 2013, 31-33).

Een aantal methodieken en acties binnen het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan werken expliciet aan een betere sociale integratie van specifieke doelgroepen. Zij voorkomen een verder uitvallen of afhaken van hun doelgroepen en de negatieve uitlopers ervan (isolement, verscherpen samenlevingsconflicten in openbare ruimte en keuze voor levensstijl met strafbaar gedrag). Zij stimuleren verbindingen van hun doelgroep onderling, met hun directe leefomgeving en met de maatschappelijke voorzieningen.

In 2012 heeft een **straathoekwerker** 66 werkrelaties met doelpubliek. Over het jaar heen stimuleert of ondersteunt een strathoekwerker 25 activiteiten die betrekking hebben op het uitbouwen en herstellen van de nodige zelfredzaamheid en van de (sociale) vaardigheden in functie van de eigen sociale netwerken en de directe omgeving. Straathoekwerk draagt 45 maal bij tot acties binnen de integrale aanpak van buurtgebonden overlast.

In 2012 beantwoordt een **trajectbegeleider binnen jeugdwerk** (vzw Jong) 110 (hulp)vragen van jongeren en 33 (hulp)vragen rond onderwijs. Een trajectbegeleider heeft gemiddeld 11 jongeren in intensieve begeleiding. Hieruit groeien meer en meer ook (hulp)vragen vanuit hun onmiddellijke omgeving (ouders, familie, ...). Een trajectbegeleider coacht jeugdwerkers bij hulpvragen van jongeren en betekenen een steun voor jeugdwerkers bij conflictsituaties.

Net als een strathoekwerker werkt een **jeugdactieverder** (vzw Jong) zo veel mogelijk outreachend. Hij/zij bemiddelt bij conflicten tussen jongeren of tussen jongeren en hun directe omgeving (buurt). Daarnaast zetten zij activiteiten op met jongeren en weten zij ouders of buurtbewoners bij die activiteiten te betrekken.

In de loop van 2012 start **Machtig!** binnen CGG Eclips elke maand 4 nieuwe life skill trainingen met een groep jongeren en hun begeleider. De training bestaat uit een reeks van 6 sessies van telkens anderhalf uur en de sessie kunnen zich spreiden over 1 tot 4 weken. Het programma Machtig bereikt 599 jongeren (tot nu toe enkel via scholen). Elke week gaat een sessie van de workshop Voelwijzer door. De workshop Voelwijzer bereikt 938 jongeren (tot nu toe enkel via scholen).

Het gelijktijdig inzetten op sociale integratie vanuit verschillende hoeken en op de kwaliteit van de leefomgeving met verschillende acties vraagt om een degelijke coördinatie. De dienst **Lokale Preventie en Veiligheid (LPV)** verzorgt die rol als regisseur in dossiers met complexe, buurtgebonden overlast. Doelstelling van haar **geïntegreerde en integrale aanpak** is het reduceren van overlast en subjectieve gevoelens van onveiligheid.

In 2012 gaat het om zwerfvuil en sluikestort, verkeersoverlast (hinderlijk en foutief parkeren, overdreven snelheden), lawaaihinder, vandalisme, samenlevingsconflicten in de publieke ruimte (bv claimedrag van

een park of plein door een bepaalde groep, de aanwezigheid van jongeren die als storend wordt ervaren) en langparkerende trucks in woonbuurten. Ook overlast in en rond kraakpanden komt aan bod. Twee medewerkers werken voltijds op deze overlast. De klemtoon ligt op het versterken van de samenwerking tussen diverse partners om tot een efficiënte en duurzame aanpak te komen van de gestelde (overlast)problemen. Regelmatig contact met de veldwerkers en de wijkagenten stelt DLPV in staat te anticiperen op de verzuchtingen die leven bij de burger. De regisseurs gaan ook meer de straat op, doen zelf huis- en plaatsbezoeken (als de gelegenheid zich voordoet met een buurtwerker, wijkagent of consultant van de huisvestingsmaatschappij) en trachten aanwezig te zijn op overlegmomenten met buurtbewoners. Op jaarbasis volgen beide regisseurs samen een 100-tal dossiers op. Voor verschillende daarvan ligt een definitieve oplossing niet voor de hand en vergen deze bijgevolg een blijvende aandacht.

Voorbeelden van straten of buurten waar de overlastregisseurs op inzetten zijn: Zuidbuurt, Overpoort, Tolhuispark, Acaciapark, Loodsenstraat-Makelaarstraat, Vredestraat, Wolterslaan, Witte Kaproenenplein.

In de Zuidbuurt verhogen verkeershinder, carrousselrijden, nachtlawaai, wildplassen, zwerfvuil, rondhangende uitgaanders, bedreigingen en vechtpartijen sterk de onveiligheidsgevoelens van de bewoners. Vanaf 2014 zet een overlastregisseur zich halftijds in op de **geïntegreerde en integrale aanpak van de sociale overlast** verbonden aan de raamprostitutie in de Zuidbuurt. De integrale aanpak zal de buurtbewoners betrekken bij het ontwikkelen van acties.

Binnen de geïntegreerde en integrale aanpak realiseert LPV een extra eigen inzet met het organiseren van **specifieke sensibiliseringsacties en bemiddelingsacties**.

Zowel in de zomerperiode als bij de start van het nieuwe academiejaar worden jongeren, feestvierders en studenten gesensibiliseerd door de actie “Bye Bye nachtlawaai” of de actie “Marian de kotmadam”. Tijdens de eindejaarsperiode wordt uitvoerig gecommuniceerd over het verantwoord en wettig gebruik van bommetjes en vuurwerk. Inzake wensballonnen werd een ontradende campagne gevoerd, gelet op het recent ingevoerde stedelijke verbod.

Dagelijks krijgt **de horecacoach** een vraag voor tussenkomst of bemiddeling binnen. Deze tussenkomsten gaan onder meer over geluidshinder, geurhinder van afzuiginstallaties, foutief geplaatste afvalcontainers, foutief geplaatste terrassen, wildplassers, stemmen en foutief geplaatste fietsen van bezoekers. Op elke vraag gaat hij in. Indien nodig organiseert hij dieper gaande acties. Zo voert de horecacoach in 2012 15 buurtonderzoeken uit, waaronder 1 grootschalig voor de Oude Beestenmarkt, en organiseert hij 3 buurtoverleggen.

In 2012 start de coördinator **burenbemiddeling** 157 bemiddelingsdossiers op. De vrijwilligers voeren 154 intakegesprekken met buur A en 71 intakegesprekken met buur B. Bij de burens A zijn 79% bereid tot bemiddelingsgesprek en bij de burens B zijn er 45% bereid. De meeste bemiddelingsgesprekken (90%) komen tot een goed resultaat. De meeste conflicten gaan over verschillende problemen tegelijk. Klachten over lawaaihinder of het onderhoud van bomen en struiken vormen meestal de aanleiding tot een melding bij burenbemiddeling. In bijna de helft van de opgestarte bemiddelingsdossiers (46%) verandert de relatie tussen de burens en praten ze minstens opnieuw met elkaar. Het aanbod blijkt goed complementair met de politionele dienstverlening: politie is met 45% de grootste doorverwijzer. Het aanbod draait op een gemotiveerd en deskundig team van 27 vrijwilligers.

De hierboven aangehaalde analyse van veiligheidsgevoelens uit de Leefbaarheidsmonitor 2010 bevestigt eveneens het inzicht dat **slachtofferschap een effect heeft op de veiligheidsbeleving** van een slachtoffer. *“Individuele die al eerder het slachtoffer werden van misdaad hebben inderdaad een hogere kans zich onveilig te voelen.”* (Hanssens, 2013, 32).

De evoluties in slachtofferschap uit de verschillende edities van de Leefbaarheidsmonitor (2003-2006-2010-2013) winnen hierdoor aan belang. Het slachtofferschap in de eigen buurt van een aantal specifieke delicten gaat in stijgende lijn:

- Autodiefstal of inbraak in de auto (21,3% in 2013 tegenover 15,7% in 2003);
- Fietsendiefstal (39,5% in 2013 tegenover 23,9% in 2003 en 29,5% in 2006);
- Inbraak in huis (25,4% in 2013 tegenover 11,9% in 2003 en 12,4% in 2006);
- Zakkenrollers (9,4% in 2013 tegenover 4,9% in 2003 en 5,1% in 2006);
- Drugs (8,5% in 2013 tegenover 2,7% in 2003 en 3% in 2006).

Verder is men zowel in 2010 (13,4%) als in 2013 (12,1%) ook beduidend meer slachtoffer geweest van racisme in vergelijking met 2003 (6,8%) en 2006 (7,6%). Tot slot stellen we vast dat het percentage respondenten dat slachtoffer geweest is van lichamelijk/fysiek geweld of bedreigingen met lichamelijk geweld al in 2010 (12,4%) significant hoger lag in vergelijking met 2003 (7,9%) en 2006 (7,8%).

Deze slachtofferervaringen van enkele specifieke delicten hebben niet alleen een effect op het algemene, meer diffuse veiligheidsgevoel van Gentenaars. Zij vinden ook hun weerklank in de **bezorgdheid van Gentenaars** over wat zij als een probleem ervaren in hun buurt. Nu (Leefbaarheidsmonitor 2014) beschouwt men inbraak in huis, fietsendiefstal en autodiefstal of inbraak in de auto als meest problematische strafbare feiten in de eigen buurt. Andere feiten zoals beledigingen, pesterijen, bekladde muren en/of gebouwen en overlast van groepen jongeren beschouwt men als minst problematisch in de eigen buurt.

Snel en gepast inspelen op de hierboven geschetste evoluties in strafbare feiten is een taak voor de lokale overheid en de lokale politie. Vanuit haar inhoudelijke en financiële coördinerende rol bij het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan kan de dienst **Lokale Preventie en Veiligheid** hiertoe effectief bijdragen. LPV moet erin slagen om **accuraat initiatieven te ontwikkelen** als antwoord op maatschappelijke evoluties rond leefbaarheid en criminaliteit en op evoluerende beleidsopties.

Over de jaren heen heeft LPV goede samenwerkingen op het vlak van preventie en veiligheid uitgebouwd met verschillende acties en diensten. Getuigen hiervan zijn de werkgroepen autocrime en fietsdiefstal. Hierdoor zijn positieve resultaten geboekt. Toch blijft de trekkersrol van één dienst essentieel om nieuwe initiatieven op te starten of bestaande acties in goede banen te leiden. Dit zorgt ervoor dat verschillende werkingen op elkaar afgestemd blijven en dat men op zijn minst weet wie wat doet aan welk probleem en op welke wijze. Problemen vereisen immers een geïntegreerde aanpak waarbij elkeen een specifieke opdracht heeft overeenkomstig de eigen deskundigheid en bevoegdheid.

Het garanderen van goed samenspel van preventieve, curatieve en repressieve acties in een evenwichtige en geïntegreerde aanpak van concrete problemen kadert in de keuze voor een driesporenbeleid. De regierol van LPV hierbij zorgt er eveneens voor dat de diverse initiatieven op zinvolle wijze geïmplementeerd worden binnen een algemeen stedelijk veiligheidsbeleid.

Algemene doelstelling.

Het voorkomen, aan het licht brengen en verminderen *van sociale overlast* en van eraan gerelateerde *onveiligheidsgevoelens*

Strategische doelstelling.

Een geïntegreerde en *integrale aanpak* bevorderen.

Operationele doelstelling 1

Het aansturen van een geïntegreerde aanpak van veiligheids-, leefbaarheids- en samenlevingsproblemen via een evenwichtig driesporenbeleid van preventie (voorkomen), curatie (herstellen) en repressie (handhaven).

Te verwachten resultaten tegen eind 2017:

- Bij minstens 90% van de **complexe buurtgebonden overlastmeldingen** start de regie op binnen de 5 werkdagen.
- Bij minstens 75% van de dossiers rond complexe buurtgebonden overlast waarin het noodzakelijk is te vergaderen met de partners is het actieplan binnen de 5 werkdagen overgemaakt aan de partners.
- Bij minstens 70% van de dossiers rond complexe buurtgebonden overlast met een actieplan zijn de afspraken nageleefd door de relevante partners.

- Bij minstens 90% van de inspraak- en participatietrajecten met samenlevingsproblemen komt het driesporenbeleid aan bod.
- Bij minstens 50% van de **horecagerelateerde overlastdossiers** nemen de klachten af na tussenkomst van de horecacoach.
- Minstens 40% van de horeca-geluidsdossiers komen in fase 1 van het draaiboek geluidsoverlast tot een oplossing.
- Minstens 40% van de dossiers portiersreglement komen via bemiddeling tot een oplossing
- Bij elke nieuwe reglementering mbt horeca wordt een info-actie ondernomen (Ja/Neen).
- Minstens 12 vrijwilligers binnen **buurtbemiddeling** nemen minimaal 4 dossiers op per jaar.
- Minstens 60% van de aanmeldingen komen effectief in aanmerking voor burenbemiddeling.
- De helft van de bemiddelingsdossiers leiden tot afspraken.
- De bemiddelingsdossiers zijn evenredig verdeeld tussen het centrum en de deelgemeenten (50/50)
- Maandelijks komt er één aanmelding voor een buurtbemiddeling binnen (12/jaar)
- Minstens één derde van de buurtbemiddelingen leiden tot afspraken.
- Minstens 70% van de gecontacteerde partners werken mee aan de buurtbemiddeling
- Er is een integrale aanpak voor de sociale overlast verbonden aan de raamprostitutie in de Zuidbuurt.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- aantal complexe buurtgebonden overlastmeldingen waarvan de regie binnen de 5 werkdagen opgestart is / totaal aantal complexe buurtgebonden overlastdossiers.
- aantal dossiers rond complexe buurtgebonden overlast waarin het noodzakelijk is te vergaderen met de partners waarvan het actieplan binnen de 5 werkdagen overgemaakt is aan de partners / aantal dossiers rond complexe buurtgebonden overlast waarin het noodzakelijk is te vergaderen met de partners.
- aantal dossiers rond complexe buurtgebonden overlast met een actieplan waarin de afspraken nageleefd zijn door de relevante partners / aantal dossiers rond complexe buurtgebonden overlast met een actieplan.
- aantal inspraak- en participatietrajecten met samenlevingsproblemen waarin het driesporenbeleid aan bod komt / totaal aantal inspraak- en participatietrajecten met samenlevingsproblemen
- aantal horecagerelateerde overlastdossiers waarin na tussenkomst van de horecacoach de klachten afnemen / totaal aantal horecagerelateerde overlastdossiers met tussenkomst van de horecacoach
- aantal horeca-geluidsdossiers die in fase 1 van het draaiboek geluidsoverlast tot een oplossing komen / aantal horeca-geluidsdossiers binnen het draaiboek geluidsoverlast
- aantal dossiers portiersreglement die via bemiddeling tot een oplossing komen / totaal aantal dossiers portiersreglement
- Bij elke nieuwe reglementering mbt horeca wordt een info-actie ondernomen (Ja/Neen)
- Aantal actieve vrijwilligers die minimaal 4 dossiers per jaar opnemen / totaal aantal actieve vrijwilligers
- Aantal aanmeldingen die effectief in aanmerking komen voor buurtbemiddeling / totaal aantal aanmeldingen bij buurtbemiddeling
- Aantal bemiddelingsdossiers die tot afspraken leiden / totaal aantal bemiddelingsdossiers
- Verhouding in bemiddelingsdossiers uit centrum (incl 19de eeuwse gordel) versus uit de deelgemeenten
- Aantal aanmeldingen voor buurtbemiddeling per jaar
- Aantal dossiers buurtbemiddeling die tot afspraken leiden / totaal aantal dossiers buurtbemiddeling
- Aantal gecontacteerde partners die meewerken aan de buurtbemiddeling / totaal aantal gecontacteerde partners die meewerken aan de buurtbemiddeling
- Er bestaat een draaiboek voor de integrale aanpak van sociale overlast verbonden aan de raamprostitutie in de Zuidbuurt (Ja/Neen).

Operationele doelstelling 2

Het organiseren van een **driesporenbeleid rond ongewenste graffiti**, wildgeplakte affiches en zelfklevers.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017 :

- Jaarlijks voeren we 100 werkbons graffiti- en wildplakverwijdering per medewerker uit.
- Op jaarbasis zijn 75% van de werkbons voor graffiti-verwijdering bij particulieren binnen de 3 maanden uitgevoerd.
- Jaarlijks organiseren of ondersteunen we minimum 2 legale graffiti-opdrachten.
- In elke zone waar het verwijderingsteam actief is, staat ook een bord voor vrije aanplak (100%).
- Bij 80% van de verwijderingen van wildplak en graffiti met gekende dader en minimum kostprijs van €125 wordt een onkostennota overgemaakt aan de dader.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- aantal uitgevoerde werkbons graffiti- en wildplakverwijdering / aantal medewerkers in verwijderingsteam
- aantal binnen de 3 maanden uitgevoerde werkbons voor graffiti-verwijdering bij particulieren / aantal uitgevoerde werkbons voor graffiti-verwijdering bij particulieren.
- aantal georganiseerde of ondersteunde legale graffiti-opdrachten
- aantal zones met borden voor legale aanplak / aantal zones waar het verwijderingsteam actief is.
- aantal verwijderingen met overgemaakte onkostennota / aantal verwijderingen die in aanmerking komen voor het opmaken van een onkostennota (nl. gekende dader + minimale kost van €125).

Operationele doelstelling 3.

De aanwezigheid van **de gemeenschapswachten** in de straten, wijken en op en rond het openbaar vervoer bevordert de leefbaarheid en detecteert, voorkomt en vermindert de overlast en de daaraan gerelateerde onveiligheidsgevoelens.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017 :

- Gemiddeld zijn 85% van **de gemeenschapswachten** dagelijks aanwezig op straat.
- Goed 60% van de meldingen door de gemeenschapswachten zijn beleidsrelevant, zoals vastgelegd op verschillende thematische werkgroepen waaronder de werkgroepen sluikestorten en zwerfvuil, graffiti, autocriminaliteit, fietsdiefstal, publiek sanitair, onkruid, ...
- Goed 60% van de gerichte acties door de gemeenschapswachten zijn beleidsrelevant, zoals vastgelegd op verschillende thematische werkgroepen waaronder de werkgroepen sluikestorten en zwerfvuil, graffiti, autocriminaliteit, fietsdiefstal, publiek sanitair, onkruid, ...
- Goed 60% van de meldingen door **de lijnspotters** zijn beleidsrelevant, zoals vastgelegd op de stuurgroep sociale veiligheid op openbaar vervoer.
- Goed 60% van de gerichte tussenkomsten door de lijnspotters zijn beleidsrelevant, zoals vastgelegd op de stuurgroep sociale veiligheid op openbaar vervoer.
- Goed 60% van de bestuurlijke verslagen door de **gemeenschapswachten-vaststellers** zijn beleidsrelevant, zoals vastgelegd op de werkgroep GAS.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Jaargemiddelde voor aantal gemeenschapswachten die per gewerkte dag patrouilleren in de Gentse straten, buurten en op en rond het openbaar vervoer / totale bezetting van gemeenschapswachten.
- Aantal beleidsrelevante meldingen door de gemeenschapswachten / aantal meldingen door de gemeenschapswachten
- Aantal beleidsrelevante gerichte acties door de gemeenschapswachten / aantal gerichte acties door de gemeenschapswachten
- Aantal beleidsrelevante meldingen door de lijnspotters / aantal meldingen door de lijnspotters
- Aantal beleidsrelevante gerichte tussenkomsten door de lijnspotters / aantal gerichte tussenkomsten door de lijnspotters
- Aantal beleidsrelevante bestuurlijke verslagen door de gemeenschapswachten-vaststellers / aantal bestuurlijke verslagen door de gemeenschapswachten-vaststellers

Operationele doelstelling 4

Het organiseren van **straathoekwerk**.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017 :

- Het straathoekwerk onderhoudt zorgzame relaties met het doelpubliek. Jaarlijks heeft straathoekwerk minstens 50 werkrelaties per FTE straathoekwerker.
- De straathoekwerker realiseert gemiddeld 20 contacten per werkrelatie per jaar.
- Straathoekwerk gaat 100% in op vragen van de doelgroep die betrekking hebben op het uitbouwen en herstellen van de nodige zelfredzaamheid en de (sociale) vaardigheden in functie van de eigen sociale netwerken en de directe omgeving.
- Straathoekwerk biedt jaarlijks ondersteuning aan minimum 100 activiteiten die betrekking hebben op het uitbouwen en herstellen van de nodige zelfredzaamheid en de (sociale) vaardigheden in functie van de eigen sociale netwerken en de directe omgeving.
- Straathoekwerk ondersteunt 100% positieve acties binnen de integrale aanpak van buurtgebonden overlast voor zover de buurt en het doelpubliek behoren tot het werkkerrein.
- Straathoekwerk geeft jaarlijks een overzicht van de besproken thema's aangaande de interactie tussen de doelgroep en zijn omgeving.
- Het doelpubliek beschikt over de nodige kennis van en contacten binnen de maatschappelijke voorzieningen: maximum 25 % van het aantal vragen binnen een werkrelatie is gericht op informatie of een doorverwijzing.
- Er is een vlottere samenwerking tussen straathoekwerk en maatschappelijke voorzieningen. Straathoekwerk neemt, wanneer de toegankelijkheid voor het doelpubliek onderwerp is, telkens actief deel aan de overlegmomenten met maatschappelijke voorzieningen (100%).
- Jaarlijks ondersteunt straathoekwerk met 4 acties outreachende werkingen met het oog op het verhogen van de bindingen van hun doelgroepen met de maatschappelijke voorzieningen.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- aantal werkrelaties met doelpubliek per FTE straathoekwerker
- gemiddeld aantal contacten met doelpubliek per werkrelatie per straathoekwerker
- aantal beantwoorde vragen met betrekking op eigen sociale netwerken en directe omgeving/ aantal vragen van de doelgroep met betrekking op eigen sociale netwerken en directe omgeving.
- aantal activiteiten ontstaan op initiatief van de doelgroep die betrekking hebben op het uitbouwen en herstellen van de nodige zelfredzaamheid en de (sociale) vaardigheden in functie van de eigen sociale netwerken en de directe omgeving.
- aantal acties binnen de integrale aanpak van buurtgebonden acties met deelname van straathoekwerk / aantal acties binnen de integrale aanpak van buurtgebonden overlast.
- er is jaarlijks een rapport met een overzicht van de thema's, besproken met de doelgroep en binnen het team straathoekwerk, inzake de interactie tussen de doelgroep en zijn omgeving (ja/nee).
- aantal vragen vanuit doelpubliek gericht op informatie of doorverwijzing / aantal contacten met doelpubliek.
- aantal deelnames aan overlegmomenten over toegankelijkheid doelpubliek/ aantal overlegmomenten met partners van maatschappelijke voorzieningen over toegankelijkheid.
- aantal acties ter ondersteuning van outreachende werkingen met het oog op het verhogen van de bindingen van hun doelgroepen met de maatschappelijke voorzieningen ($N \geq 4$).

Operationele doelstelling 5.

Het organiseren van **trajectbegeleidingen** voor risicojongeren binnen het jeugdwelzijnswerk van vzw Jong.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017

- 80% van de (hulp)vragen van de jongeren krijgen een snel antwoord via directe interventies.
- Voortbouwend op het aanbod van directe interventies, doorlopen gemiddeld 10 jongeren per jaar per trajectbegeleider een intensieve trajectbegeleiding.
- De trajectbegeleiders gaan in op elke vraag voor nazorg vanuit de jongere (100%).
- Jaarlijks werkt trajectbegeleiding minimaal aan één thema binnen en buiten jeugdwelzijnswerk structuurveranderend op basis van cases.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Aantal directe interventies met antwoord / aantal (hulp)vragen vanuit een jongere
- Aantal intensieve trajectbegeleidingen per jaar per trajectbegeleider.
- Aantal contacten rond nazorg / aantal vragen voor nazorg vanuit de jongere.
- Er is een jaarverslag over de thema's binnen en buiten jeugdwelzijnswerk waaraan trajectbegeleiding structuurveranderd gewerkt heeft (ja/nee)

Operationele doelstelling 6

Het **activeren van jeugd** (in buurten met klachten over sociale overlast) tot het leveren van een constructieve bijdrage aan hun omgeving vanuit een integrale aanpak.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017:

- In elke wijk waar het project actief is, heeft het project een goed zicht op de thema's en conflicten die de jongeren in de publieke ruimte bezighouden.
- In elke wijk waar het project actief is, groeien er uit de thema's en conflicten die naar boven komen samen met de jongeren minimaal 4 acties/initiatieven met een verandering voor hun leefomgeving.
- Jaarlijks worden gemiddeld een derde van de klachten over sociale overlast opgelost, waarbij de jeugdwerker als bemiddelaar wordt ingeroepen of tussenkomt.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Er is een jaarverslag met een overzicht van de thema's en conflicten die de jongeren in de publieke ruimte bezighouden (ja/nee).
- Het gemiddeld aantal acties/initiatieven per wijk die gegroeid zijn uit de thema's en conflicten die de jongeren in de publieke ruimte bezig houden ($N \geq 4$).
- De verhouding tussen het aantal met bemiddeling opgeloste klachten en aantal aangebrachte klachten.

Operationele doelstelling 7

Het organiseren van **life-skill training** voor risicojongeren.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017 :

- Jaarlijks worden gemiddeld 100 sessies naar jongeren toe gerealiseerd.
- Jaarlijks worden gemiddeld 600 jongeren bereikt.
- Minstens 75% van de jongeren die deelnamen aan het programma Machtig evalueert het programma positief.
- Minstens 75% van de sleutelfiguren die het programma Machtig meevolgden evalueert dit programma positief.

- Het programma Machtig realiseert een aanbod voor risicojongeren gericht op en in samenwerking met hun leefdomeinen (vrije tijd, opvoeding, vrienden, ...)
- Het programma Machtig realiseert een aanbod voor sleutelfiguren binnen deze leefdomeinen.
- Het project On@break² realiseert een coachingsaanbod voor leerkrachten tot en met 30 juni 2014.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014 :

- het jaarlijks gemiddeld aantal gerealiseerde sessies
- het jaarlijks gemiddeld aantal bereikte jongeren.
- het percentage jongeren die het programma Machtig positief evalueren
- het percentage sleutelfiguren die het programma Machtig positief evalueren
- het aantal leefdomeinen (vrije tijd, opvoeding, vrienden, ...) van risicojongeren waarin Machtig een aanbod realiseert
- het aantal leefdomeinen van risicojongeren waarin Machtig een aanbod realiseert voor sleutelfiguren
- het aantal coachingsmomenten voor leerkrachten georganiseerd door On@break² tot en met 30 juni 2014.

Operationele doelstelling 8.

Het initiëren van specifieke criminaliteitspreventieve maatregelen binnen en in de directe omgeving van sociale hoogbouw vanuit een integrale aanpak **tot en met 30 juni 2014.**

Te verwachten resultaten tegen midden 2014 :

Voor de actie Leiekaai:

- Twee maal per jaar organiseert het opbouwwerk bijeenkomsten om bewoners te informeren en te sensibiliseren inzake de drugsproblematiek en om hun aangiftebereidheid te verhogen.
- 70% van de achtergelaten en gestolen voertuigen zijn weggetakeld.

Voor de actie Nieuw Gent:

- Er is een afvalbeleid voor de wijk ontwikkeld dat zich toont door 2 bijeenkomsten per jaar met bevoegde diensten en organisaties, een jaarlijkse grote opkuisactie en 2 sensibiliseringscampagnes per jaar in de woontorens.

Voor de actie Rabot:

- Er is een jaarlijkse sensibiliseringscampagne in de woontorens rond de afvalproblematiek.
- Jaarlijks ontwikkelt het opbouwwerk 3 initiatieven om specifieke doelgroepen binnen de sociale huurderspopulatie te activeren ten einde een positiever leefklimaat te ontwikkelen.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

Voor de actie Leiekaai:

- Het aantal bewonersbijeenkomsten inzake de drugsproblematiek.
- Aantal resterende voertuigen / aantal achtergelaten en gestolen voertuigen.

Voor de actie Nieuw Gent:

- Het aantal bijeenkomsten inzake afvalproblematiek.
- Het aantal opkuisacties in de wijk.
- Het aantal sensibiliseringscampagnes rond afvalproblematiek in de woontorens.

Voor de actie Rabot:

- Het aantal sensibiliseringscampagnes rond de afvalproblematiek.
- Het aantal initiatieven rond activeren van specifieke doelgroepen.

Fenomeen 4: Intrafamiliaal Geweld

Beschrijving

De bijzondere aandacht voor geweldsdelicten heeft te maken met enerzijds een verhoogde gevoeligheid en alertheid voor allerlei vormen van agressie en anderzijds met een reële toename van conflicten en frustraties tussen mensen die tot agressief gedrag leiden.

Toch blijft het bijzonder moeilijk om een degelijk beeld van geweldsdelicten te brengen, in het bijzonder wanneer deze zich afspelen in de relationele, familiale context. Zowel de bespreekbaarheid in hulp- en dienstverleningsrelaties, als de aangiftebereidheid van slachtoffers of de registratiemogelijkheden van diensten zoals politie bepalen sterk de beschikbare gegevens. Signalen uit het werkveld doen het bestaan van een **groeïend dark number** vermoeden.

Om toch een schets te geven van de gewelddelicten in Gent en van intrafamiliaal geweld in het bijzonder grijpen we terug naar de gegevens uit het Zonaal Veiligheidsplan van de Politiezone Gent 2014-2017. Binnen de hoofdrubriek persoonsdelicten (18,3% van het totaal aantal strafbare feiten) worden de zedendelicten, de agressie- en levensdelicten en de jeugd en familie onderscheiden.

De **zedendelicten** vormen in 2012 met 325 feiten de kleinste groep binnen de persoonsdelicten (5,2%). Hieronder vallen verkrachting en aanranding op de eerbaarheid. De gegevens uit het ZVP laten echter **geen specifïeren naar de familiale context** toe.

De agressie- en levensdelicten hebben het grootste aandeel in de persoonsdelicten, en vormen samen 72.5% ervan. De **slagen en de bedreigingen** – goed voor respectievelijk 2.616 en 1.627 registraties in 2012 – vormen de hoofdmoot binnen de agressie- en levensdelicten. Binnen de subrubriek slagen wordt het hoogste aandeel gegenereerd door de opzettelijke slagen, gevolgd door de vechtpartijen.

We zien wel overal een **afname ten opzichte van de voorgaande jaren**. Het aantal geregistreerde moorden kende een sterke daling in 2010 en ouder- of kindermoord komt zeer zelden voor. De bedreigingen zijn over de jaren 2009-2012 heen aanzienlijk gedaald. Als we inzoomen zien we vooral een daling bij de mondelinge bedreigingen. Zo is het aantal registraties voor stalking gedaald met een kwart, van 750 naar 571. De registraties onder jeugd en familie, goed voor 22.3% van de persoonsdelicten, dalen van 1.680 in 2009 naar 1.403 in 2012. De registraties hier betreffen vooral dossiers rond “jeugdbescherming” of “weigering bezoekrecht”. Evenmin vindt men hier een specifïeren naar geweld in familiale context.

De echo van deze algemene dalende trend in de registraties van persoonsdelicten vinden we ook terug in de registraties van de Dienst Maatschappelijke Zorg (DMZ) binnen de Politiezone Gent. Dagelijks staat het team van sociaal consulenten uit de Dienst Maatschappelijke Zorg klaar om op een klantgerichte wijze om te gaan met specifieke problemen en doelgroepen. Het gespecialiseerde personeel van de Dienst Maatschappelijke Zorg wordt het meest gevraagd voor **tussenkomen inzake intrafamiliaal geweld**. Alle partners die met geweld in de relatie worden geconfronteerd krijgen psychosociale bijstand en een hulpaanbod.

Tussenkomensten	2009	2010	2011	2012
Intrafamiliaal geweld	1028	1205	676	497
Familiale moeilijkheden zonder kinderen	58	53	102	35
Project Partnergeweld	808	988	417	267
Slagen en verwondingen	94	82	116	103
Col 4 (strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld)	60	65	31	87
Aanranding eerbaarheid	6	12	5	5
Verkrachting	2	5	1	0
Overlijden	669	340	457	425
Jeugd	582	409	565	489
Psychisch probleem	133	77	90	69
Slagen en verwondingen	125	123	94	89
Diefstal	125	112	64	70
Bedreiging	123	96	115	64
Zeden	74	81	118	58
Wonen	61	49	84	48
Inbraak	42	42	62	59
Burenhinder	27	14	10	12
Verkeersongevallen	20	49	52	33
Vreemdelingen	12	10	87	32
Andere	111	318	106	185
Totaal	3132	2925	2580	2130

(bron: Politiezone Gent, Jaarverslag 2012, 134).

De werking rond intrafamiliaal geweld daalt met de helft en is volledig toe te schrijven aan de **registraties bij het project partnergeweld**. De dossiers met betrekking tot Col 4 (strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld) nemen toe. De politieregistraties voor slagen en verwondingen - denk aan slagen tussen partners, slagen aan ouder en slagen aan kinderen jonger dan 16jaar – kennen een veel kleinere daling (± 20%).

Het jaarverslag 2012 van de Cel Partnergeweld bij CAW Oost-Vlaanderen over de rechtstreekse aanmeldingen via politiediensten biedt geen uitleg of verklaring voor de daling van de registraties bij politie. Wel vermeldt het jaarverslag als uitdagingen voor de toekomst (1) het beter waken over de toegankelijkheid van het aanbod en (2) het beter omgaan met uitval van de cliënten.

Beide uitdagingen, het verhogen van toegankelijkheid en het verminderen van uitval, hangen samen met drempels die slachtoffers van intrafamiliaal geweld nog steeds ervaren. De zoektocht naar een verbeterde aanpak zodat slachtoffers makkelijker de weg naar hulpverlening vinden en blijven vinden komt zo centraal te staan (*cfr. Structureel overleg huiselijk geweld bij etnisch culturele minderheden, 05 december 2012*).

Bij **de slachtoffers van partnergeweld** blijft immers de behoefte leven aan veiligheid en zorg. Om hieraan te beantwoorden is er nood aan een geïntegreerd systeem van preventie, snelle interventie en adequate hulpverlening. De snelle interventie kan waar gemaakt worden aan de hand van een technopreventief

hulpmiddel. Een adequate zorg vraagt dat de hulpverlening zich zowel richt naar slachtoffers als naar daders. Eveneens is er nood aan het op elkaar afstemmen van de verschillende hulpverleningsinitiatieven. Hiervoor kunnen de methodiek van het casemanagement, alsook het inroepen van een indicatiecommissie zoals bij het project **stalkingalarm** nuttige instrumenten zijn.

Om in te spelen op de blijvende vragen en het vermoeden van een groeiend dark number rond intrafamiliaal geweld streven we naar het ontwikkelen van een **beter geïntegreerd en integraal aanbod** voor zowel de slachtoffers als de daders van intrafamiliaal geweld op stedelijk niveau. Dit moet de kansen op herhaald slachtoffer- of daderschap verkleinen en de kansen van materieel en sociaal welzijn vergroten.

Algemene doelstelling.

Het voorkomen, aan het licht brengen en verminderen van *intrafamiliaal geweld* en van eraan gerelateerde *onveiligheidsgevoelens*.

Strategische doelstelling

Een geïntegreerde en integrale aanpak bevorderen

Operationele doelstelling 1

Het aanbieden van een zorg op maat aan slachtoffers van stalking door ex-partner.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017 :

- Gemiddeld is bij 80% van de slachtoffers het sociaal ondersteuningsnetwerk geactiveerd binnen de 3 maanden na aansluiting op stalking alarm.
- Gemiddeld voelen 80% van de slachtoffers zich effectief veiliger en geholpen dankzij stalking alarm
- Gemiddeld is er maandelijks één persoonlijk contact met elke aangeslotene.
- Gemiddeld is er maandelijks één multidisciplinair opvolgingsmoment per dossier.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- Aantal slachtoffers waarbij binnen de 3 maanden van aansluiting het sociaal ondersteuningsnetwerk geactiveerd is / aantal slachtoffers na aansluiting op stalking alarm
- Aantal slachtoffers dat zich effectief veiliger en geholpen voelt dankzij stalking alarm / aantal slachtoffers binnen stalking alarm
- Totaal aantal contacten per jaar (alle slachtoffers samen) / het aantal maanden van aansluiting (alle slachtoffers samen)
- Totaal aantal multidisciplinaire opvolgingsmomenten per jaar (alle slachtoffers samen) / het aantal maanden van aansluiting (alle slachtoffers samen)

Operationele doelstelling 2

Het ontwikkelen van een geïntegreerde actie rond intrafamiliaal geweld op stedelijk niveau.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017 :

- Er is een SWOT-analyse over vraag en aanbod rond intrafamiliaal geweld op stedelijk niveau tegen 31/12/2014.

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- De SWOT-analyse over vraag en aanbod rond intrafamiliaal geweld is gepresenteerd op een werkgroep Intrafamiliaal Geweld op stedelijk niveau.

Fenomeen 5: Winkeldiefstal

Beschrijving

Naar verluidt werd Quentin Tarantino, de befaamde (misdaad)filmregisseur, als tiener betrapt toen hij het boek *Rum Punch* van Elmore Leonard uit een winkel wilde stelen. Jaren later baseerde hij op die roman als succesvol regisseur zijn derde langspeelfilm *Jacky Brown* (*Jan Temmerman in Playlist, magazine bij De Morgen van 8 maart 2014, p.8*). Komt het met iedere minderjarige die een winkeldiefstal pleegt goed? Is winkeldiefstal door minderjarigen een issue?

Om een beeld te krijgen van winkeldiefstal in Gent, is het goed om aan de **evolutie van de diefstallen in Gent** te herinneren uit de omgevingsanalyse van het Zonaal Veiligheidsplan 2014-2017.

Binnen de eigendomsdelicten vormen de diefstallen in 2012 de grootste groep (77,7 % van de eigendomsdelicten). Vandalismefeiten nemen een aandeel van 14,7 % in en bezetten daarmee de tweede plaats binnen de eigendomsdelicten. De bedrogmisdrijven (7%) en brandstichting (minder dan 1%) volgen op ruime afstand.

Binnen de diefstallen vormt de rubriek diefstallen in gebouwen met 38.6 % in 2012 de grootste groep, gevolgd door diefstallen van en uit voertuigen (29,7%).

	2009		2010		2011		2012		vgl 2009-2010	vgl 2010-2011	vgl 2011-2012
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	N	N
I. STRAFBARE FEITEN	34329	60,1%	34816	62,0%	36542	68,7%	34286	70,8%	487	1726	-2256
									0	0	
1.1. EIGENDOMSDELICTEN	18369	53,5%	19005	54,6%	20936	57,3%	19867	57,9%	636	1931	-1069
Diefstallen	13503	73,5%	14376	75,6%	16101	76,9%	15446	77,7%	873	1725	-655
Diefstallen in woning	1923	14,2%	2291	15,9%	2799	17,4%	2861	18,5%	368	508	62
Diefstallen in gebouwen	5302	39,3%	5798	40,3%	6185	38,4%	5960	38,6%	496	387	-225

	2009		2010		2011		2012		vgl 2009-2010	vgl 2010-2011	vgl 2011-2012
Voertuigeriminaliteit	4722	35,0%	4754	33,1%	5449	33,8%	4595	29,7%	32	695	-854
Diefstal van voertuigen	2793	59,1%	2682	56,4%	2639	48,4%	2687	58,5%	-111	-43	48
Diefstal vanaf/uit voertuigen	1929	40,9%	2072	43,6%	2810	51,6%	1908	41,5%	143	738	-902

In 2012 wordt het grootste aandeel binnen de diefstallen in gebouwen ingenomen door de diefstallen in winkels en grote handelszaken (1.937 feiten), diefstallen in restcategorie (1.272 feiten) en de diefstallen in horeca (910 feiten). De diefstallen in restcategorie slaan voor een deel op koperdiefstallen.

Het merendeel van de diefstallen in winkels en grote handelzaken gaat om winkeldiefstallen, namelijk 1.730 feiten in 2012. Dit **aantal geregistreerde winkeldiefstallen** ligt bijna 16% hoger dan de registraties uit 2009 (1.494) en tussen 2009 en 2012 zijn deze **blijven stijgen**.

Bij de duiding van deze evolutie dient men zoals steeds de nodige omzichtigheid te hanteren. De basiscijfers zijn een weergave van vastgestelde en geregistreerde feiten, factoren zoals aangiftebereidheid van slachtoffers (hier: winkeliers, winkelketens of private beveiliging) en de keuze van prioritaire fenomenen door de politie spelen daarin een belangrijke rol.

Een van deze prioriteiten binnen de Politiezone Gent is de **opstart van het First Offenders project** (FO-project) in 2012. Op een jaar tijd, tussen mei 2012 en mei 2013, behandelt de Politiezone Gent 91 FO-dossiers **waarbij 75% over winkeldiefstal** blijkt te gaan.

Op 1 mei 2012 start het Parket van de Jeugdrechtbank van het gerechtelijke arrondissement Gent samen met de Dienst Maatschappelijke Zorg en de jeugdinspecteurs van politie Gent het project 'First Offenders'. De term 'First Offenders' verwijst naar de pleger van een misdrijf tegen wie voor het eerst een proces-verbaal wordt opgesteld, in dit geval minderjarige plegers van een als misdrijf omschreven feit. Het doel is tweeledig: enerzijds recidive vermijden en anderzijds hulp aanbieden indien het gedrag van de jongere een signaal blijkt van achterliggende problemen.

De doelgroep van het project zijn de zogenaamde **'First Offenders', minderjarigen (-18 jaar) die voor de eerste keer een door de politie vastgesteld feit hebben gepleegd** en die in Gent gedomicilieerd zijn. Volgende vastgestelde feiten komen in aanmerking:

- **Winkeldiefstal** (misdrijfcode 12)
- Gewone diefstal (misdrijfcode 18)
- Slagen en verwondingen (misdrijfcode 43)
- Gebruik van blanke wapens (alle wapens die geen vuurwapens zijn, zoals messen en boksijzers) (misdrijfcode 36)

Dagelijks wordt bij de Politie Gent een opsomming gemaakt van minderjarigen die zich schuldig hebben gemaakt aan één van bovengenoemde feiten. De namen van de minderjarigen die voldoen aan de voorwaarden voor het project FO worden doorgegeven aan het Jeugdparquet van Gent. Het parket gaat na of deze jongeren in aanmerking komen voor de projectmatige aanpak. De weerhouden jongeren worden in twee leeftijdscategorieën opgedeeld:

- *-12-jarigen*: de consulenten van de dienst Maatschappelijk Zorg maken een sociaal onderzoeksrapport over de leef- en schoolsituatie van de minderjarige. Dat rapport wordt doorgestuurd naar het jeugdparquet. Indien blijkt dat de opvoedingssituatie van de betrokkene ernstig verstoord is, wordt een proces-verbaal 'problematische opvoedingssituatie' opgemaakt. De dienst Maatschappelijke Zorg volgt de jongere dan gedurende 6 maanden op.
- *+12-jarigen*: de ouders en de minderjarigen worden uitgenodigd op het wijkcommissariaat van hun woonplaats van de minderjarige voor:
  - een gesprek met een jeugdinspecteur
  - de opmaak van een excuusbrief
  - de opmaak van een contract van opvolging (waarin afgesproken wordt dat de betrokkene geen nieuwe feiten mag plegen)
  - de regeling van een eventuele schadevergoeding.

Indien niet wordt ingegaan op de uitnodiging of indien het gesprek niet geleid heeft tot het opstellen van een contract en/of excuusbrief of indien de ouders niet bereid zijn tot herstel van de schade, zal de jeugdinspecteur een navolgend proces-verbaal opstellen en dit doorgeven aan het jeugdparquet. Het jeugdparquet volgt het dossier dan verder op.

Indien er wel een contract wordt afgesloten, wordt door de jeugdinspecteur een navolgend proces-verbaal opgesteld met de datum waarop het contract wordt afgesloten. De jeugdinspecteur controleert tijdens de looptijd van het contract (6 maanden) of de First Offender de voorwaarden van het contract naleeft.

Bij schending van het contract wordt het contract afgesloten en wordt een navolgend proces-verbaal overgemaakt naar het jeugdparket. Het jeugdparket volgt het dossier verder op.

Bij naleving wordt het contract positief afgesloten, eveneens door een navolgend proces-verbaal aan het jeugdparket, en wordt het feit geseponneerd. Het parket stuurt een brief aan de ouders en de minderjarige waarin de minderjarige eraan herinnerd wordt dat het dossier op het jeugdparket bewaard blijft tot hij/zij 18 jaar is.

Algemene doelstelling

Het voorkomen, aan het licht brengen en verminderen *van winkeldiefstal* van eraan gerelateerde *onveiligheidsgevoelens*.

Strategische doelstelling

Het verminderen van het *risicogedrag*.

Operationele doelstelling

Het organiseren van een **First-Offenders aanpak** binnen de Dienst Maatschappelijke Zorg van Politiezone Gent.

Te verwachten resultaten tegen eind 2017:

- Voor elke min 12 jarige binnen de first offenders aanpak maakt men een sociaal onderzoeksrapport op (100%)
- Binnen de maand na de goedkeuring door parket maakt men een contract op met de minderjarige (100%)
- De first-offenders aanpak heeft een goed beeld over de doorverwijzingen vanuit de aanpak (100%)

Op basis van volgende indicatoren vanaf 2014:

- aantal sociaal onderzoeksrapporten voor min 12-jarigen / aantal min 12 jarigen in first-offenders aanpak
- aantal minderjarigen met een contract binnen de maand / aantal minderjarigen binnen de FO-aanpak
- aantal doorverwijzingen vanuit FO-aanpak met feedback / aantal doorverwijzingen vanuit FO-aanpak

Dit strategisch veiligheids- en preventieplan werd in 2 exemplaren ondertekend te .....op
.....

Elk der contracten verklaart een ondertekend exemplaar ontvangen te hebben.

Voor de federale Staat

en Minister van Binnenlandse Zaken

Voor de stad Gent

De Heer Daniël Termont, Burgemeester

en

De Heer Paul Teerlinck, Stadssecretaris